



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Epistola Marii Mercatoris De Discrimine Inter Hæresim Nestorii, Et
Dogmata Pauli Samosatani, Ebionis, Photini, atque Marcelli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

sunt, & quæ in cælo, & quæ in terra.

Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus est, & passus est, & tertia die resurrexit; ascendit ad cælos, venturus judicare vivos & mortuos.

Qui propter nos venit, & natus est ex Maria virgine, & crucifixus sub Pontio Pilato, & sepultus, & tertia die resurrexit secundum Scripturas, & in cælos ascendit, & iterum veniet judicare vivos & mortuos.

Et in Spiritum sanctum.

Qui autem dicunt: Erat aliquando cum non esset, & priusquam nasceretur, non erat: vel quod ex non existentibus, aut ex alia substantia, vel essentia sit: aut qui Filium Dei mutationi, aut alterationi obnoxium asserunt; hos catholica & apostolica anathematizat Ecclesia.

NON VULNERERIS AUDITU, &c.] Hunc locum acriter exagitat Cassianus. *Quid dicitis? (Nestorium alloquitur) Quid est cur qui ex $\chi\epsilon\iota\sigma\tau\eta\varsigma$ natus est, Filius Dei non putetur? Si dixerimus, inquis: Credo in Deum, Verbum Filium Dei vnigenitum, ex Patre natum, $\epsilon\upsilon\omega\theta\epsilon\iota\sigma$ Patri, qui descendit & sepultus est; non statim auditus ipse accipit plagam. Fidem ergo salutis nostra, sacramentum $\textit{ip}ei$ ecclesiastica tu auditus tui atque aurium plagam putas. Et quomodo quondam cum ad baptismum curveres, sanis hæc sacramenta auribus audiebas? Quomodo cum te magistrî Ecclesiarum docerent, aures tuæ non vulnerate sunt? Sine ulla tunc certe plaga, duplici oris atque aurium fungebarris officio, cum & audita ab aliis diceres, & ipse te*

dicentem distor audires. Vbi erant tunc hæc aurium tuarum vulnera? Vbi hæc auditus tui plaga? Plaga ergo auditus tui, & vulnus aurium tuarum est Deus natus, & Deus passus. Et vbi illud tuum est, Paule Apostole: Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, gentibus autem stulticiam: ipsis autem Judæis vocatis & Græcis Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam? Vulnerabantur ergo illorum aures ad prædicationem, ac passionem Dei, sicut nunc vulnerantur tuæ. Plagam esse hoc auditus sui putabant, sicut tui putas. Et hinc erat, quod ad nomen Dei ac Domini JESU CHRISTI, prædicante Christum Deum Apostolo, claudabant illi capitis sui aures, sicut tu claudis animi.

Lib. 6. c. 9. 10. II. & 11.

1. Cor. 1. v.

EPISTOLA MARIÏ MERCATORIS

DE DISCRIMINE INTER HÆRESIM NESTORII,
ET DOGMATA PAULI SAMOSATENI,
Ebionis, Photini, atque Marcelli.

Marius Mercator, servus Christi, lectori conseruo salutem.

SAMOSATENI Pauli atque Nestorii, est ista, non minus impia, quam vana doctrina. Nestorius circa Verbum Dei, non quidem vt Paulus sentit, qui non substantivum, sed prolatitium potentie Dei efficax Verbum esse definit: non confitetur tamen idem Nestorius de Verbo substantivo, ipsum Filium Dei naturaliter esse; sed dicit, argute quidem, quia non expresse, ab æternitate Filium non esse, sed Verbum tantum, quod in substantia Patris manens, Deus sit consubstantialis*, quem Græci $\epsilon\upsilon\omega\theta\epsilon\iota\sigma$ dicunt; Filium vero illum esse & dici debere asserit, qui ex Maria sit natus.

illi quidem Deo & Dei Verbo, quæ maiestatis sunt; huic vero alteri, quæ humanæ infirmitatis sunt, deputans: propter individuum autem, atque inseparabilem connexionem dignum fuisse habitum nuncupatione Filii Dei, quippe qui hoc ipsum pro meritis, & ex adoptione habeat, non ex natura.

Verum cum ei a catholicis obicitur, cur per hunc sensum duos Christos & duos Filios sentiat, pro se ipse ita respondet; Ego, inquit, *vnun* Christum definio, qui a *chrismate* vnctus sit dicendus; vnun hunc ipsum esse Filium Dei, quia, vt superius dictum est, indivisibili societate Deo Verbo *conjunctus* est; nonnunquam propter hanc ipsam inseparabilem conjunctionem, vel con-

* consubstantivus

II.

III.

C

nexianem, etiam Verbum illud iisdem cognominibus connumerari, quæ ab eius natura sunt penitus aliena; ex merito tandem hunc JESUM CHRISTUM singularis natiuitatis, & incomparabilis vite, dignum fuisse habitum, tanquam templum, tota plenitudine diuinitatis, atque ab hoc Deo & Dei Verbo inhabitari.

IV. In eo igitur Paulo Samosateno conjungitur, in quo habitatorem & habitaculum, pro meritis separat, dividens quod vnicuique eorum sit proprium, ex diversitate naturæ; quod quidem illis ambobus cum Ebione, & Phocino, & Galata Marcello commune est.

V. In eo vero, quod substantiale Verbum Dei confitetur, & esse ab æterno cum Patre Deum asserit, a memoratis recte diffentit, & fidei recte conjungitur.

VI. Sed quod iterum idem Verbum Deum naturaliter Dei Patris non esse Filium dicit, sed Verbum tantum, vt superius exposuimus, & in Christo Domino dividit merita vniuscujusque substantiæ, impietatis magnum crimen incurrit, & hinc tanquam alienus & extorris ab ecclesiastica fide jure damnatus est.

EPISTOLA MARIÆ MERCATORIS.] Quæ occasione scripta sit, quoque tempore, dictum est in præfatione historica; nempe anno secundo Nestorii, mense Januario sub initium, post tres priores sermones de sua impietate a Nestorio in Ecclesia habitos, vt silentibus præ metu clericis, argueretur nefanda hæresis ab isto etiam laico: quare vt gemina est cum obstestatione Eusebii, ita vix sunt ambæ, cum altera alteri lucem asserat, non dissociandæ, sed obstestatio notis, quarum instar merito sit, subijcienda. Non tamen ex recentiore versione sive Peltana, sive Romana; verum ex antiqua potius, quæ, vt Latinitate cedat alteri, fidelitate certe præstat, imo videtur esse ipsiusmet Mercatoris, cum non abhorreat a ratione interpretandi, quam se consilio sequi Marius professus est, in præfatione ad sermones Nestorii contra Pelagianos; & plena sit vocibus quas Marius pene affectat; & verba Nestorii completatur, quæ aliis in operibus Mercator perinde interpretatur.

SERVUS CHRISTI.] Eo se nomine inscribit, quo solebant laici, vt inde constet eum tunc temporis non fuisse constitutum in vilo cleri gradu: illa enim ætate nemo clericus sui gradus nomen non gaudebat præferre.

LECTORI CONSERVO.] Ut erat epistola spargenda in vulgus, & per manus tradenda obvio cuique, ita nulli singulari personæ inscripta est; sed generaliter conseruo ejus, qui se diceret seruum Christi, cujus gloria periclitabatur ab hæretico. Opinor autem Græce primum scriptam, tum Latine, aut vtraque lingua simul a Mercatore, vt nullius gentis homines præteriret. Simile quiddam Marius in Commonitorio præstitit.

SAMOSATENI PAULI, &c.] Super hac collatione Nestorii cum Samosateno, operæ pretium est consulere, præter obstestationem

Eusebii, Nestorium ipsum & Mercatorem; & illum quidem postremis duobus sermonibus, in quibus conatur amoliri a se crimen confessionis cum Samosateno & Phocino; hunc vero contradictione ad duodecimum anathematismum Nestorii, sub finem. De ipsa dicemus prolixè in singulari dissertatione de hæresi Nestoriana.

ARGUTE QUIDEM, QUIA, &c.] Admonitio hæc obseruanda est, ne videatur Mercator imponere Nestorio in speciem affirmanti Verbum ante incarnationem & Filium & Deum fuisse; verum cum vbiq; passim dicat Filii nomine significari duas naturas, recte insert ab eo Mercator asseri Verbum ab æternitate Filium non esse, sed Verbum tantum: quanquam torus hic locus adeo implicatus est, ne dicam, corruptus, vt vix sensus attingi queat. In novis forte rebus, neque Nestorius, vt sit, aperuit satis mentem; neque Mercator satis ex verbis ambiguis intellexit sententiam hominis eam tegere querentis.

PRO MERITIS, &c.] Ne merita cogites proprie dicta, sive operum; sed *actio*, id est, dignationem, eamque Dei adoptantis: neque enim opinatus est vnquam Nestorius, recte factis filium Virginis conjunctionem cum Verbo obtinuisse, cum infinitis in locis doceat, in ipso Virginis vtero naturas fuisse conjunctas. Popularem super ea re opinionem conuellemus in dissertatione prima.

DAMNATUS EST, &c.] Ab Eusebio vtiq; in obstestatione, & a fidelibus reliquis ab Episcopo discedentibus, propter nova & inaudita contra pristinum traditionem dogmata. De obstestatione vide quæ annotata sunt ad quintum sermonem Nestorii, vbi suo auctori vindicata est contra popularem opinionem.

Obtestatio publice proposita Constantinopoli adversus impios Nestorii sermones.

CONJURO accipientem hanc chartam, per sanctam Trinitatem, vt eam palam faciat Episcopis, presbyteris, diaconibus, lectoribus, laicis habitantibus Constantinopoli. Insuper etiam exemplar eis præbeat ad increpationem Nestorii, quia similia sapit anathematizato Paulo Samosateno ante annos centum sexaginta ab orthodoxis Episcopis. Sunt autem quæ ab vtroque dicta sunt, hæc.

Paulus dixit: *Maria Verbum non genuit.* Nestorius confone dixit: *Non genuit, optime, Maria diuinitatem.* Serm. 1.

Paulus dixit: *Neque enim fuit ante secula.* Nestorius dixit: *Et Matrem temporalem optime assignant diuinitati.* Serm. 3.

Paulus dixit: *Maria Verbum suscepit, & non est senior Verbo.* Nestorius dixit: *Quomodo ergo se antiquiorem peperit?* Serm. 1.

Paulus dixit: *Maria peperit hominem nobis æqualem.* Nestorius dixit: *Homo est, qui natus ex Virgine.* Ibidem.

Paulus dixit: *Melior est vero per omnia, quoniam ex Spiritu sancto, & ex Scripturis, & ex promissionibus, in eo gratia.* Nestorius dixit: *Vidi enim, inquit, Spiritum descendentem quasi columbam, & manentem super* Serm. 3.

eum illum, qui ascensionem ei donavit. Mandans, inquit, Apostolis, quos elegit per Spiritum sanctum, assumptus est; qui videlicet tantam Christo donavit gloriam.

Paulus dixit: *Ut neque qui ex David ortus est, alienus sit a sapientia; neque sapientia in alio sic inhabitet. Etenim in Prophetis erat, magis autem in Mose, & in multis * Dominis; potius autem in Christo, tanquam in templo. Et alibi dixit, alium esse JESUM CHRISTUM, & aliud Verbum.* Nestorius dixit: *Nunquid possibile est eum, qui ante omnia secula natus est, * aliud semel nasci, & hoc divinitate? Ecce probatus est aperte transgressor dicens: Non est natus de Maria, qui natus est de Patre. Ecce confentit haeretico Paulo dicenti, alium esse Verbum, & alium JESUM CHRISTUM, & non esse unum, sicut recta praedicat fides.*

Propterea designavi tibi, o zelota sanctae fidei, partem * anathematis Ecclesiae Antiochenae, (ex qua etiam christianorum vocabulum in primis habuimus) quia non novit alium & alium Filium Dei; sed unum, qui ante omnia secula natus est, Deum ex Deo Patre, consubstantialem Patri, & eundem sub Augusto Caesare ex Maria natum. Habet enim expressè: *Deum verum ex Deo*

vero, consubstantialem Patri, per quem & secula creata sunt, & omnia perfecta: qui propter nos venit, & natus est ex Maria sancta Virgine; & crucifixus sub Pontio Pilato. Et reliqua symboli.

Concordat autem his & beatus Eustathius, qui fuit Episcopus Antiochia; vnus existens ex trecentis decem & octo Episcopis in sancto magno concilio, dicens ita: *Non solum homo, sed etiam Deus est, sicut & Hieremias Propheta dicit: Hic Deus noster, non reputabitur alter prater eum. Advenit omnem viam disciplinae, & dedit eam Jacobo puero suo, & Israel dilecto suo. Post hæc in terra apparuit, & cum hominibus conversatus est. Quando igitur conversatus est cum hominibus, nisi quando natus est cum eis ex Virgine, & cum his infans, & concrevit, & comedit, & combibit? Et alia.*

Si quis igitur praesumpserit dicere, alium esse Filium ante secula unigenitum, qui de Patre natus est, & alium ex Maria virgine natum, non eundem unum Dominum JESUM CHRISTUM, anathema sit.

A. 1. v. 2.

* αὐτίκ, praecipuis viris

* ἄλλο ἄπαξ

* In vulgatis codicibus, ἕως τοῦ μαθηματος

Parv. 1. v. 16.

ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΚΛΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ HOMILIA PROCLI

Επισκόπου Κυζίκου, λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν ἀναθεσπῆσιν τῆς κωλύου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὅτι θεοτόκος ὄντιν ἡ ἀγία Ἐρμηνεία Μαρία, καὶ ὅτι ὁ τεχθεὶς οὔτε θεὸς γυνὸς, οὔτε ἀνθρώπος ψυχῆς, ἀλλ' Ἐμμανουὴλ τῆς ἀνθρώπου ἀσυγχέτως καὶ ἀμεταβλήτως ἰσαρχῶν.

Episcopi Cyzici, habita sedente Nestorio in magna Ecclesia Constantinopolis, in incarnationem Domini nostri JESU CHRISTI, quod Deipara sit beata virgo Maria, & ex ea natus, neque Deus tantum, neque purus homo, sed Emmanuel, inconfuse & incommutabiliter Deus & homo.

Interprete, ut videtur, Mario Mercatore.

ΠΑΡΘΕΝΙΚΗ ΠΡΟΚΛΟΥΣ ἡμεῖς σήμερον ἡ γλώττια * ἀδελφοί, πρὸς διφρημίας καλῆς, καὶ ἡ παροῦσα ἑορτὴ τοῖς σπουδαίοις ἀφειάς τῆς παρθένου, καὶ μέγα εὐχάριτος ἀγγελίας τὸ ἐξ ἁπλοῦς, καὶ τῆς ἡμῶν τῆς γυναικῶν κούρημα τὸ πλουσίον, & δοξαστὴ τῆς ἡλικίας, ἡμεῖς τὸ ἐκ χειρὸς μητέρας καὶ πατρῶν. ἐπίστατος αὐτῆς τὸ ἀγαπᾶται ἡ σπουδῆς.

VIRGINALIS hodie solemnitas linguam nostram, fratres, in praconium vocat, & praesens festivitas his, qui convenerunt, quasi provisor utilitatis efficitur: & valde competenter. Castitatis enim habet materiam, & faminei gloriam sexus, propter eam, quae in tempore mater est, & semper virgo.

* ἡμεῖς

* εὐεργεσίᾳ

Ἰδοὺ γὰρ τῆς ἡμετέρας * εὐεργεσίᾳ τῆς πατρῶν ἡμεῖς τὰ πάντα τῆς ὀκταετίας γαλιλαίας ἐφαπλώσασα, ἡ τῆς ἡμετέρας βασιλεύσαν ἀπὸ

Ecce enim & terra & mare munera Virgini offerunt: illud quidem fluctibus dorsum suum tranquille subternens; hæc autem gradientium sine impedi-